

IV Seminari sobre el patrimoni natural de la Garrotxa

El dissabte 27 de febrer es va celebrar a Olot el *IV Seminari sobre patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa*. Igual que en edicions anteriors, al llarg de tot el dia es van anar presentant diverses ponències en les quals els conferenciant explicaven el objectius dels seus treballs de recerca o d'actuacions concretes de gestió i els resultats més significatius que havien obtingut. En total varen intervenir 14 persones per explicar 16 projectes de recerca diferents. Totes les ponències presentades, des de temes relacionats amb el clima fins a la fenologia dels grills, passant per l'estudi de les diatomees, la caracterització de comunitats vegetals, l'estudi, seguiment i gestió d'espècies protegides de flora, els bolets els crancs de riu o els ocells, tenien un fet comú: la comarca de la Garrotxa.

Així, queda palès que científics i naturalistes garrotxins treballen en l'àmbit comarcal per aprofundir en l'estudi del patrimoni natural en diversos àmbits, però una altra cosa igual o més important és que persones i centres de recerca de diferents llocs de Catalunya també se senten atrets per la comarca de la Garrotxa i programen i destinen recursos a estudiar espècies, grups d'espècies o

comunitats, animals i vegetals d'aquest àmbit territorial. Val a dir, que aquest interès per la Garrotxa, a part d'un bagatge històric, també ha estat impulsat per persones de la delegació que durant els últims anys han donat suport i ajudat a buscar recursos, moltes vegades econòmics, per tal que alguns dels projectes de recerca esmentats s'hagin pogut tirar endavant.

Un programa tan variat i tan interessant com el que es presentava va tenir una resposta proporcional per part del públic assistent. En total, la participació va ser de 72 persones que varen omplir des de primera hora del matí fins que es va acabar l'última ponència, la sala d'actes on es duia a terme el seminari.

El ritme frenètic de presentació de treballs va impedir en alguns moments que la participació del públic, en forma de preguntes i de debat, quedés una mica limitat. No obstant això, durant les

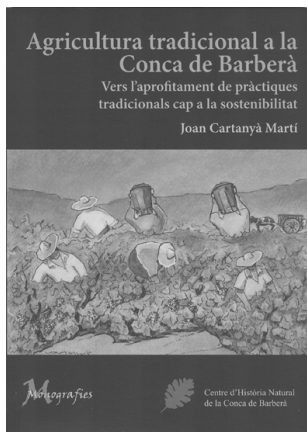
2010 Any Internacional de la Diversitat Biològica

Any internacional de la biodiversitat

Nacions Unides ha proclamat el 2010 Any Internacional de la Diversitat Biològica amb l'objectiu d'augmentar la consciència de la importància de la conservació de la biodiversitat. La coordinació de les activitats que es duran a terme durant aquest any està a càrrec de la Secretaria del Conveni sobre la Diversitat Biològica. Es poden consultar totes les iniciatives al web <http://www.cbd.int/2010/welcome/>.

(Continua)

Agricultura tradicional a la Conca de Barberà. Vers l'aprofitament de pràctiques tradicionals cap a la sostenibilitat. JOAN CARTANYÀ MARTÍ. Monografies, núm. 1 Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà, juny 2009. 159 p. Dipòsit legal: T-1079-09.

Mineralogistes de Catalunya. Grup Mineralògic Català, 2009/2. 71 p. ISSN: 1132-7022.

Per a més informació i subscripcions: <http://www.minercat.com>.

pauses tothom va poder contactar amb amb persones amb les mateixes inquietuds per compartir experiències, resultats i apreciacions diverses d'un tema concret. Una d'aquestes pauses va ser el dinar que va aplegar 40 persones i va ser una perllongació del seminari ja que la sobretaula, amb interessants debats de tot tipus, es va ajuntar amb les ponències de la tarda.

Des de la delegació de la Garrotxa de la ICHN ja estem treballant per tal de poder publicar, dins d'aquest any, en el número 4 dels *Annals de la Delegació*, els diferents treballs que es varen presentar a la quarta edició del seminari sobre patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa. Us esperem en el seminari de l'any vinent. ■

Projectes

Invertebrats amenaçats

Durant el 2009, la Institució va col·laborar amb Forestal Catalana en l'obtenció de dades sobre la distribució d'algunes espècies d'invertebrats considerades «en perill» a Catalunya.

En el cas de l'odonat *Macromia splendens*, que a Catalunya es va localitzar per primera vegada el 15 de juny de 2007 en el Parc Natural dels Ports,enguany s'ha confirmat la seva reproducció al riu Algars i a alguns dels seus tributaris.

Pel que fa a les prospeccions realitzades en els boscos humits de la Catalunya temperada per aconseguir localitzar *Belisarius*

xambeui, una rara espècie d'escorpi cec, aquest ha estat localitzat a les serres de Cabrera i de Milany i, també, a la fageda d'en

Jordà, tres localitats que s'inclouen dins de la seva àrea de distribució potencial a Catalunya i en les que hi predomina el tipus d'hàbitat esperat per a aquesta espècie, els sòls de les fagedes.

De les tres espècies de coleòpters prospectades, el caràbid *Cylindera germanica* ssp.

catalonica, el edemèrid *Stenostoma rostratum* i el cerambícid (*Iberodorcadion suturale*), durant el 2009 només s'ha pogut localitzar l'edemèrid *Stenosoma rostratum* al delta del Llobregat, tot i haver-se prospectat altres espais amb presència

d'ambients psammòfils, salicornars i jonqueres litorals i continentals (platja de Torredembarra, delta de l'Ebre, Seròs, etc.). ■

Sessions científiques

Règim hidrològic i coexistència d'espècies de plantes a les maresmes del delta del Llobregat

El 20 de gener passat, Efrém Batriu, botànic i soci de la ICHN, va fer una interessant conferència, a la Porta del Delta, de la qual us oferim el resum. "Les maresmes són l'hàbitat natural que ocupa més superfície al hemidelta sud del Llobregat. Aquestes maresmes estan formades, bàsicament, per canyissars, jonqueres i salicornars. Es tracta de comunitats generalment denses i molt pobres en número d'espècies. Les espècies que tenen més recobriment (sovint són les úniques presents) en aquestes comunitats són: *Arthrocnemum fruticosum* (salicornars), *Phragmites australis* (canyissars), *Juncus acutus*, *Junucus maritimus* i *Spartina versicolor* (les tres últimes pertanyents a les jonqueres). Gràcies a l'anàlisi dels resultats d'un mostreig extensiu al delta del Llobregat, vam veure com, al delta, les espècies es

distribueixen pel territori segons un gradient complex de salinitat i inundació. El comportament de cada espècie al llarg dels gradients es pot generalitzar a través de la realització de models. Aquest models són una aproximació al nínxol real de les espècies i la seva anàlisi curosa ens permet extreure conclusions sobre alguns processos ecològics que determinen la presència o l'absència d'algunes espècies vegetals.

Clàssicament s'ha considerat que en les maresmes el factors més importants que condicionen la presència de les espècies són els ambientals (salinitat i inundació). Alguns autors més moderns han apuntat també a la importància de les interaccions biòtiques, especialment les interaccions competitives entre espècies vegetals. Finalment, altres

(Continua)

autors recents també fan èmfasi en els factors històrics, com ara el conjunt d'espècies inicials. L'anàlisi dels models ens mostra que al delta del Llobregat aquests tres processos tenen el seu pes. Per exemple, *Arthrocnemum fruticosum* mostra segons el seu model un nínxol ecològic molt més ample del que té en realitat. Això és perquè aquesta quenopodiàcia és poc competitiva i es veu exclosa per la competència de les altres espècies de molts ambients on podria viure. D'altra banda, el grau de solapament dels models de nínxol realitzat entre dues espècies és més

gran que el grau de coexistència real. Això indica la importància de les espècies inicials. És a dir, allà on dues podrien coexistir, si no hi arriben alhora, el primer que colonitza l'ambient pot impedir que s'hi instal·li l'altra espècie. Així doncs, alhora d'avaluar l'impacte de canvis ambientals o realitzar projectes de restauració, tots tres factors (ambient, interaccions biòtiques i factors històrics) s'han de tenir en compte. ■

Investigació, gestió i conservació de les poblacions ibèriques de llops

El dimarts 23 de febrer de 2010 va tenir lloc a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia la sessió científica *Investigación, gestión y conservación de las poblaciones ibéricas de lobos*, realitzada per Alberto Fernández-Gil (Instituto Cantábrico de Biodiversidad, Principat d'Astúries, Estación Biológica de Doñana (CSIC), Universitat d'Oviedo, Asociación para la Conservación y Estudio del Lobo Ibérico).

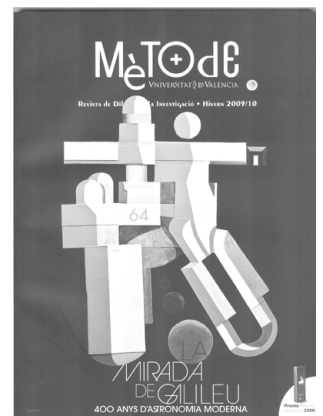
En aquesta sessió, Alberto Fernández-Gil va exposar que el llop és una espècie controlada per diverses causes (danys al bestiar, competència per espècies d'ungulats silvestres, por atàvica), i que a la vegada pot condicionar el funcionament dels ecosistemes que ocupa, en ser una espècie clau. Per tant, el seu paper és molt més important del que cabria esperar donada la seva abundància. En aquest sentit, recents investigacions han posat de relleu i confirmat un paper que abans només s'intuïa, comú a d'altres grans carnívors.

D'altra banda, els conflictes creats amb el col·lectiu de ramaders, sobretot per la seva predació al bestiar, enfosqueix en bona mesura la seva presència a la natura. Moltes vegades aquest conflicte està molt sobredimensionat, per raons complexes (socials, mediàtiques, etc.). Així, a les regions que disposen d'estadístiques oficials (per exemple, Astúries), la predació sobre el bestiar gairebé no arriba a l'1 % del cens ramader en extensiu (molt per sota de la mortalitat natural

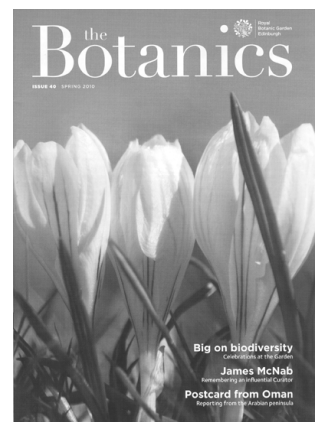
d'aquest tipus de bestiar), però els casos de predació solen rebre una notòria (i moltes vegades cruenta) cobertura mediàtica.

A la vegada, les anàlisis del monitoreig de les poblacions ibèriques de llop estan mancades de concreció i estandarització, per la qual cosa no és possible disposar encara de bones dades sobre la dinàmica i la tendència de les seves poblacions. Aquesta mancança és especialment greu, ja que els Plans de Gestió actualment en vigor a Espanya (Astúries, Castella i Lleó, i Galícia, que en conjunt gestionen el 95 % de la població ibèrica) no tenen objectius ni eines comuns, encara que basen la gestió en unes estimes de població realitzades amb mètodes deficients. Així, Astúries controla la població des de la mateixa administració, Castella i Lleó la sotmet a extracció de caça esportiva i Galícia no ha implementat encara el seu Pla. A la vegada, la part portuguesa de la població està considerada «En perill d'extinció» i gairebé no hi ha mecanismes de coordinació entre regions i països.

Amb aquests antecedents, alguns llops s'han dispersat de manera natural fins al

Mètode. Revista de difusió de la Investigació. Publicacions de la Universitat de València, hivern 2009/10. Mirada de Galileu. 400 anys d'astronomia moderna. 128 p. ISSN: 1133-3987.

The Botanics, núm. 40. Primavera 2010. Royal Garden Edinburgh. 19 p. [Http://www.rbge.org.uk/publications](http://www.rbge.org.uk/publications).

Natura catalana. La lettre des Réserves Naturelles Catalanes. Desembre de 2009, núm. 15.

Pirineu i han arribat al territori català, amb la qual cosa s'obre una extraordinària expectativa de recuperar per al paisatge i els ecosistemes pirinencs una espècie que va ésser exterminada pels humans fa dècades.

Els reptes de gestió són importants, però l'ocasió és única per restaurar el patrimoni natural pirinenc amb una espècie clau de gran importància biològica. ■

Delegació del Bages

Sortides naturalistes de la delegació del Bages

Les sortides guiades de la delegació del Bages van a un ritme trepidant, difícil d'atrapar, no pas per la dificultat de les caminades sinó pel seu nombre i concentració.

El 16 de gener passat, hi hagué una excursió molt participada al delta del Llobregat i a les mines de Gavà (Baix Llobregat).

Entremig de l'aeroport, de la zona franca i el polígon industrial Pratenc, de les autovies, de l'expansió del port de Barcelona, de les poblacions, dels camps de carxofes i dels avions en vol rasant, sembla mentida però sobreviuen magnífiques àrees naturals d'aiguamolls litorals. És inevitable pensar en la Gàl·lia ocupada per l'imperi romà, excepte l'irreductible poblet gal.

Al matí vam visitar dos espais naturals del delta a banda i banda de l'aeroport; l'estany de cal Tet, a tocar de la nova desembocadura del Llobregat al Prat, i la maresma de les Filipines, al municipi de Viladecans. Aquí s'arreceren nombroses aus aquàtiques que, ostentament, ignoren l'artificialització que

les encercla. La llista d'ocells ben observats és extensa; en destaquen els corb-marins molt abundosos a l'hivern, la polla blava, les fredelugues, els ànecs coll-verd, blanc i cullerot, el cabusset, les fotges, els bernats i els martinets. Pel que fa a la vegetació, vam fixar-nos en la presència de les dues subespècies de canyís, l'habitual arreu d'uns 3 metres d'alçada màxima, i la particular d'alguns punts del litoral i abundosa al delta del Llobregat, molt més alta, d'uns 5 metres de mitjana. També vam identificar els halòfits que creixen als sòls salabrosos: *Inula crithmoides*, *Suaeda fruticosa*, *Atriplex halimus*, *Plantago maritima*, *Juncus acutus*,...

A la tarda va ser el torn del Parc Arqueològic Mines de Gavà. Als anys 1970, prop del mas can Tintorer de Gavà, es van descobrir unes galeries. Van resultar ser mines molt antigues, excavades fa uns 6.000 anys, al Neolític, durant un període d'uns 1.000 anys, per extreure un rar mineral ornamental de color verd, la variscita o calaíta. L'àrea minada i reomplerta a Gavà ocupa unes 200 hectàrees, malgrat ser excavada amb els mitjans tecnològics del Neolític. Actualment, el Parc Arqueològic, muntat al seu voltant amb un gran desplegament de mitjans audiovisuals, guia la visita i en facilita la interpretació. La variscita de Gavà s'ha retrobat formant part de collarets en jaciments neolítics de Catalunya i d'arreu d'Europa. ■

L'excursió del 20 de febrer a l'estany d'Ivars, el congost de Mur, Sant Llorenç de Montgai i la serra Llarga, tot plegat a l'àrea de contacte entre la plana lleidatana i les serres més exteriors dels Pirineus, va ser molt aprofitada.

Ja de camí, a l'autobús, vam explorar les arrels naturals d'una gran part de les expressions idiomàtiques i frases fetes del

català i del castellà; se'ns va posar el cap com una carbassa.

Arribats al primer objectiu, vam congratular-nos de la recuperació de l'estany d'Ivars i Vilasana. L'estany, envoltat d'un ample cinyell de canyís, es troba còmode al seu lloc; com si hi fos des de sempre, malgrat que va ser reconstruït tan sols fa 5 anys.

(Continua)

Més encara deuen felicitar-se'n els ànecs i les fotges que nedaven a les aigües plàcides i els corbmarins posats als arbres anegats que resten dempeus.

Els rius que davallen del Pirineu en sentit nord sud obren congostos entre les serres exteriors de natura calcària que s'estenen d'est a oest. Un d'aquests congostos, lliure de carreteres o d'altres grans emprentes de la humanització, és el congost de Mur obert pel Segre entre Alòs de Balaguer i Camarasa. La serra Carbonera barra el pas del Segre, que es veu obligat a girar cap a l'oest, encaixar-se, i no aconsegueix travessar la serra fins uns quants quilòmetres enllà, quan s'ajunta amb la Noguera Pallaresa. La caminada pel congost ens va fer gaudir del paisatge tan marcat per la geologia. Prop de la font de l'Espadella, una colònia de nius d'oreneta

establerta a la paret espera l'arribada dels estadants. Els verns, els freixes de fulla de petita i els oms ja han florit; ben aviat els seguiran els pollancre i àlbers. Els trams més difícils del congost estan equipats amb passarel·les metàl·liques penjades a la paret que, a més de permetre el pas, exposen les plantes de roca calcària al caminant suspès a les alçades. Entre les rupícoles distingim l'herba freixurera (*Sarcocapnos enneaphylla*) que prospera també a les parets més eixutes, els gatolins (*Antirrhinum molle*) de tacte excepcionalment suau, *Petrocopis montsiciana* endèmica del Montsec i de Camarasa i dues plantes de tradició d'herboristeria, el te de

Els **recorreguts geològics**, dirigits per Ferran Climent i Josep M. Mata, ja són en marxa. Fins ara s'han fet els següents:

- 30 de gener, Museu de Geologia Valentí Masachs i patrimoni geològic de Manresa
- 13 de febrer, Patrimoni geològic i miner del Segrià i del Baix Cinca, amb visita a una mina de lignit
- 27 de febrer, Museu de les mines de plom de Bellmunt del Priorat

roca (*Jasonia saxatilis*) i el te de soqueta (*Potentilla caulescens*). Finalment, per un pont penjant que travessa el Segre, s'arriba a la confluència amb la Noguera Pallaresa, sota la presa de Camarasa. L'autobús, molt oportú, ens recull en aquest fons ombrívol on hi ha instal·lada la central hidroelèctrica de Camarasa.

Per dinar pugem a la balma de la Roca dels Bous, a Sant Llorenç de Montgai. L'indret és assolit i confortable, a recer d'un espadat calcari on es practica l'escalada. Fou ocupat per Neandertals, que sabien molt bé que es feien quan escolliren aquest abric que domina la vall del Segre. El jaciment de la Roca dels Bous és en procés d'excavació arqueològica; s'hi han fet diverses campanyes però queda encara molt més sediment per regirar.

A la tarda ens enfilem a l'ermita de la Mare de Déu del Castell de Sant Llorenç. És un mirador excel·lent damunt de l'embassament de Sant Llorenç de Montgai, cap a la plana lleidatana que s'estén amplíssima al sud i, al nord, cap a la serra de Mont-roig pujada de colors amb la llum de tarda. La panoràmica ampla facilita la interpretació geològica del contacte entre la plana i la muntanya. A més, la nitidesa del dia acompanya.

Per acabar, ens fixem en els guixos rebregats que constitueixen les entranyes de l'anticlinal de la serra Llarga, a Castelló de Farfanya. ■

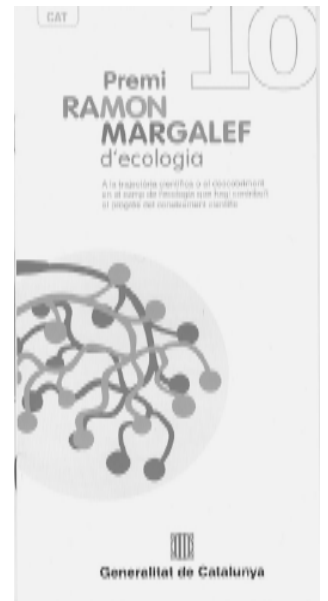
Els següents recorreguts geològics programats són:

- 13 de març, Salines de Cambrils (Solsonès)
- 27 de març, Museu de les mines de carbó de Ceres i observació d'icnites de dinosaure.

Les properes sortides programades a l'**Ane-lla Verda de Manresa** són:

- 7 de març, ruta dels fòssils del Cardener al Llobregat.

(Continua)

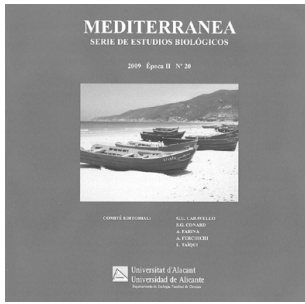

Premi Ramon Margalef d'ecologia, 2010.

Per a més informació, consulteu l'adreça d'Internet <http://www.gencat.cat/premiramonmargalef>.

Agenda d'activitats del Museu de Ciències naturals de Barcelona, febrer-maig de 2010. La podeu consultar a l'adreça: www.museuciencies.bcn.cat.

Mediterranea. Serie de estudios biológicos. 2009. Época II, núm. 20. Universitat d'Alacant. ISSN: 0210-5004.

- 25 d'abril, pujada a Collbaix i tast de vi al celler del Molí.
- El programa de **sortides guiades a espais naturals de Catalunya** segueix amb les propostes següents:
- 20 de març, la serra de Collserola. La

sortida acabarà de nit amb una mirada al firmament des de l'observatori Fabra.

- 17 d'abril, la vall del Silenci i el congost de Fraguerau, a la serra del Montsant (Priorat)
- 15 de maig, recorregut des del Mont Caro fins al pantà d'Ulldecona, als Ports de Tortosa Beseit. ■

Delegació de la Garrotxa

Grups de treball

Grup de Flora de la Garrotxa

El grup de flora de la Garrotxa, constituït l'any 2009, és integrat actualment per 23 persones. L'objectiu del grup és aprendre i participar en un projecte de recerca botànica de la comarca que ha d'acabar amb l'edició l'any 2011 de la Monografia de Patrimoni Natural (volum 3) de flora vascular de la Garrotxa.

El projecte es desenvolupa de manera que persones amb diferent disponibilitat de temps lliure i, també, diferent nivell de coneixements de flora puguin aprendre i participar-hi.

El desenvolupament i contacte entre les persones que integren el grup és a través d'un fòrum on es convoquem les sortides i sessions, es penjen documents de suport per què la gent pugui identificar les plantes i participar en el projecte, es fan consultes, es revisen les fotografies i els documents que es van generant...

Enguany, de moment, s'han programat sis sessions:

- Dijous 18 de març de 2010. Sessió de treball per definir com serà la *Monografia de Patrimoni Natural*, 3: Flora vascular de la Garrotxa i per tant totes les tasques que s'han de desenvolupar i com s'hi pot participar.
- Dissabte 20 de març de 2010. Curset de fotografia de plantes, a càrrec de David Vilasís.
- Diumenge 11 d'abril de 2010. Sortida als altiplans de la Barroca (Sant Aniol de Finestres)
- Dissabte 24 d'abril de 2010. Sortida a l'Illa del Fluvià (Maià de Montcal)
- Diumenge 23 de maig de 2010. Sortida a l'Alta Garrotxa
- Dissabte 12 de juny de 2010. Serralada Transversal.

Els membres del grup ja han tingut una primera oportunitat de participar en el llibre *Plantes de la Garrotxa* que la delegació ha editat recentment.

Si esteu interessats a participar-hi, només cal que us poseu en contacte amb Xavier Oliver (xvioliver@gmail.com). ■

Publicacions

Lithodora, Novetats Botàniques de la Garrotxa, 2008. Aquest març s'ha editat el número corresponent a l'any 2008 d'aquesta revista, en la qual els 23 col·laboradors aporten informació i fan un balanç molt positiu del que ha estat l'any 2008 pel que fa a recerca botànica a la Garrotxa: 23 projectes de recerca i 30 seguiments, 84 persones i 16 entitats que han fet recerca, 57 referències (publicacions i documents inèdits), 15 citacions interessants de briòfits i una síntesi meteorològica de l'any.

Quera, Novetats Geològiques de la Garrotxa, 2009. L'Escola del Territori i la delegació de la Garrotxa de la ICHN han editat el primer número de la revista *Quera, Novetats Geològiques de la Garrotxa, 2009* amb l'objectiu de promoure la recerca i el coneixement dels valors geològics de la comarca.

En la revista hi ha un article monogràfic sobre la geologia de les muntanyes del Puigsacalm i Serra de Milany, molt gràfic i interpretatiu, que sintetitza la informació que existeix actualment sobre aquest sector a cavall entre la Garrotxa i Osona i el Ripollès.

També fa una recopilació de projectes de

recerca de l'àmbit geològic que s'han desenvolupat l'any 2009 a la Garrotxa, així com referències d'interès, tant publicacions i materials inèdits que s'han generat l'any 2009, com referències claus per poder conèixer la geologia de la comarca.

Plantes de la Garrotxa, primer llibre del projecte «Coneixem el que trepitgem?». L'Escola del Territori, la Fundació d'Estudis Superiors, la delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural i TOSCA treballen des de fa temps en projectes de recerca, de divulgació i formació del patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa. En aquest projecte s'ofereixen un conjunt de recursos per facilitar el coneixement del patrimoni natural de la Garrotxa a la gent que hi viu i que la visita.

En un període de tres anys es pretén editar 6 publicacions divulgatives que han de facilitar una aproximació i un coneixement de l'entorn natural de la comarca.

Les publicacions es dissenyen considerant tres nivells d'usuaris (familiar, afeccionat interessat per la natura, i naturalistes). Totes les publicacions són editades en quatre idiomes (català, castellà, francès i anglès).

Descobrir Eugeni Sierra. Les passes d'un il·lustrador internacional. Institut Botànic de Barcelona - Museu de Ciències Naturals, desembre de 2009. 197 P. ISBN: 978-84-9850-206-0

(Continua)

La disponibilitat dels sis llibres ha d'estar garantida a partir de la seva existència en les 12 biblioteques de la comarca, en 50 equipaments turístics compromesos i 18 oficines municipals de turisme i centres d'informació (servei de préstec convencional) i també a la venda en les 12 llibreries de la comarca i altres de fora de la comarca.

Les sis publicacions són per una banda un llibre amb 12 itineraris, un llibret amb 12 propostes d'itineraris per fer amb nens, i per altra 4 guies temàtiques bàsiques (geologia, flora, vertebrats, invertebrats).

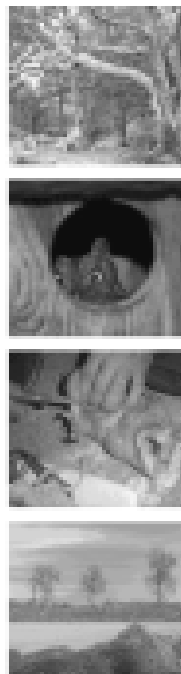
Plantes de la Garrotxa és la primera guia bàsica del projecte, amb una introducció als ambients naturals de la comarca, i una part de guia fotogràfica de 244 plantes, les més característiques i comunes dels diferents ambients naturals descrits.

En aquesta guia han participat en l'estructura, disseny, maquetació, texts, traduccions i tractament d'imatges Xavier Viñas, Mike Lockwood, Jacqueline Donoyan, David Vilasí i Xavier Oliver, i hi han aportat fotografies 11 persones del grup de Flora de la Garrotxa, creat l'any 2009. ■

Delegació d'Osona

El divendres 9 d'abril, a les set de la tarda, a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, UB, tindrà lloc l'acte de presentació del llibre *Rapinyaires nocturns de Catalunya*.

En el mateix acte, Iñigo Zuberogoitia impartirà la conferència «Pasado, presente y futuro de las rapaces nocturnas» i, també, es presentarà el llibre i el projecte Rapnoccat. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

El dia 29 de gener i dins del cicle de projeccions de fotografia de natura que organitza la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, es va realitzar una nova presentació, en aquest cas a càrrec d'Oscar Domínguez. El tema que va abordar va ser el Ladakh, al Transhimàlaia. Una destinació força poc coneguda que va despertar un gran interès no només entre els fotògrafs de natura sinó també en col·lectius lligats als viatges, l'etnografia i l'aventura. Aquest interès no va ser defraudat ja que l'Oscar va mostrar

fotografies de fauna molt difícil de documentar així com paisatges, gent del país i informació en la xerrada posterior.».

La propera projecció del cicle, tindrà lloc el 12 de març. En aquesta ocasió es combinen

també les vocacions documentalistes de la Societat amb les naturalistes, així com la col·laboració amb el món científic. El biòleg i fotògraf José Manuel Sesma farà una projecció amb el títol «La nova Entomologia: la fotografia». ■

Medi Ambient, Tecnologia i Cultura, núm. 45. Ecotransformació i ciutat. Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge, desembre de 2009. 176 p. ISSN: 1130-4022.

fragmentació d'hàbitats causada per infraestructures de transport

Fragmentació d'hàbitats causada per infraestructures de transport

Butlletí electrònic, desembre de 2009. Número 8. Es pot consultar o descarregar-se aquesta publicació en format pdf des de l'adreça http://www.minuartia.com/butlleti/numero8/butlleti_FH&T_n8.htm

Col·laboracions amb altres entitats

ANUARI NATURALISTA del Parc Natural de l'Alt Pirineu 2008

L'Anuari Naturalista és una publicació destinada a recopilar tota la informació d'interès naturalista que es genera al llarg de l'any a l'entorn del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Inclou una part de citacions rellevants d'espècies singulars de flora i fauna, i una altra de resums de treballs de recerca o seguiment de poblacions i processos ecològics. Aquest volum, per primera vegada, conté un tercer apartat en el qual es presenta el resum anual del Programa de Seguiment de la Biodiversitat del Parc, aprovat l'any 2007 i que es va començar a aplicar l'any 2008.

Es pot consultar o descarregar-se aquesta publicació en format pdf des de la pàgina web del Parc Natural de l'Alt Pirineu, l'adreça web de la qual no es reproduïx de tant llarga i complicada com és.

Jornada sobre «El valor dels projectes de voluntariat en el coneixement i la gestió de la biodiversitat»

El proper 13 de maig de 2010 tindrà lloc al Museu de Ciències Naturals de Barcelona la jornada *El valor dels projectes de voluntariat en el coneixement i la gestió de la biodiversitat*. Aquesta activitat està organitzada pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona i compta amb la col·laboració de la Institució i altres entitats naturalistes.

La jornada recollirà les experiències de diversos projectes de seguiment (CBMS, Projecte Rius, Delegació de la Garrotxa de la ICHN, etc.) realitzats amb la participació de naturalistes voluntaris. L'objectiu de la jornada no és presentar els resultats

d'aquests projectes sinó exposar la manera com es pot realitzar aquest treball de recerca amb voluntaris. També es comptarà amb la presentació de convidats anglesos per poder conèixer les seves experiències en aquest àmbit.

Aquesta activitat se celebrarà en el marc de l'exposició "Exploradors: aventura i biodiversitat", centrada en l'exploració i l'estudi científic de la natura. Per a més informació sobre aquesta exposició i les activitats paral·leles que l'acompanyen, consulteu el web <http://www.bioexplora.cat/exploradors/> ■

V Jornades d'Etnobotànica en llengua catalana

La ICHN col·labora amb el Museu Comarcal del Montsià i la Universitat de Barcelona en l'organització de les V Jornades d'Etnobotànica en llengua catalana que tindran lloc a Amposta el 18, 19 i 20 de juny d'enguany.

Les edicions anteriors varen tenir lloc a Torrent (l'Horta) l'any 2001, a Viladrau (Osona)

l'any 2004, a Xixona (l'Alacantí) l'any 2006 i a Artà (Mallorca) l'any 2008.

Trobareu més informació a l'adreça d'Internet: <http://www.museumontsia.org/cat/agenda.asp>. ■

IX Col·loqui Internacional de Botànica pirenaico-cantàbrica

Del 7 al 9 de juliol tindrà lloc, a Ordino (Andorra), la novena edició del Col·loqui Internacional de Botànica pirenaico-

cantàbrica. Trobareu tota la informació a la pàgina web: <http://www.cenma.ad/webcenma/webcolloqui/principal.htm>. ■

Observacions i novetats

El Servidor de Mapes d'Hàbitats i de Vegetació (SEMHAVEG), una eina de consulta i descàrrega de cartografia de la vegetació i dels hàbitats

El grup de recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació de la Universitat de Barcelona (GEOVEG) disposa en el seu web d'un servidor de mapes de vegetació i d'hàbitats, l'anomenat SEMHAVEG (<http://www.ub.edu/geoveg/cat/semhaveg.php>). Aquest portal ofereix la possibilitat de descarregar cartografia, conté un catàleg dels geoserveis del grup i, finalment, disposa d'un visor per poder consultar la cartografia dels hàbitats sense haver de descarregar-la.

Pel que fa a la descàrrega de cartografia, des del servidor es pot accedir lliurement als documents cartogràfics digitals elaborats aquests darrers anys pel grup de recerca. Així, s'hi poden trobar els fulls del Mapa de Vegetació de Catalunya a escala 1:50.000, tant els publicats fins ara en paper, com també els que s'han fet aquests últims anys i que no s'han editat. Dels primers, en alguns casos s'ofereix també una segona versió actualitzada i corregida. Aquest projecte, que es va iniciar fa més de dues dècades i que

actualment es troba en la seva darrera fase, ha comptat amb el suport de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i del Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH) de la Generalitat de Catalunya. També es pot descarregar la cartografia dels hàbitats de Catalunya a escala 1:50.000 (projecte fet en conveni amb el DMAH). D'una banda, hi ha la possibilitat de disposar de tot el mapa d'hàbitats, en la versió de l'any 2009, en una sola capa. D'altra banda, es pot accedir als mapes de distribució de cada hàbitat a Catalunya, en capes independents. En tots els casos els mapes s'ofereixen en format d'intercanvi d'ESRI (e00) comprimit.

Els geoserveis de què disposa el grup de recerca, també anomenats serveis web o WMS, són capes d'informació cartogràfica que, gràcies a Internet, es poden afegir a aplicacions compatibles amb els estàndards de l'Open Geospatial Consortium (OGC), sense necessitat de descàrrega dels documents digitals originals. L'OGC és una

(Continua)

organització internacional que coordina l'establiment d'estàndards per a les bases de dades cartogràfiques. Un d'aquests estàndards és el Web Map Service (WMS), que estableix els paràmetres de creació i visualització de mapes, de manera que siguin sobreposables amb altres mapes i consultables remotament. Així, els nostres serveis WMS es poden carregar i consultar amb qualsevol programa de gestió d'informació geogràfica que permeti la connexió d'aquesta mena de serveis. Al SEMHAVEG hi ha el catàleg dels geoserveis disponibles, generats gràcies a un projecte de col·laboració amb la Infraestructura de Dades Espacials de Catalunya (IDEC) de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC). El catàleg inclou tots els mapes que també es poden descarregar i de què hem parlat més amunt. A més, es pot connectar amb algunes capes que, ara com ara, encara no estan disponibles a l'àrea de descàrrega, com ara el mapa de la vegetació potencial de Catalunya a escala 1:250.000, les capes de les quadrícules UTM d'1 km i de 10 km de costat, etc. A més, hi ha alguns enllaços cap a altres catàlegs de cartografia ambiental o de referència, així com cap a alguns visors que permeten carregar serveis WMS remotament.

El portal també ofereix la possibilitat d'accedir a un visor de mapes on es pot consultar la cartografia dels hàbitats de Catalunya a escala 1:50.000 directament amb el navegador d'Internet,

sense necessitat de disposar de cap mena de programari específic. Aquest visor permet realitzar la majoria de funcions esperables en aquesta mena d'aplicacions (allunyar-se, apropar-se, desplaçar-se horitzontalment o verticalment, delimitar una àrea d'interès, mesurar distàncies entre punts donats, etc.), alhora que permet fer consultes sobre la capa del mapa dels hàbitats: es poden consultar els hàbitats

del polígon triat; es poden cercar els polígons que continguin un hàbitat en concret; es poden fer cerques encadenades, per tal de trobar els polígons que continguin una combinació determinada d'hàbitats, o que continguin una combinació d'hàbitats i recobriment donada; també es poden seleccionar els polígons que quedin delimitats per una superfície traçada per l'usuari, etc.

Aquest servidor de mapes està en contínua actualització, de manera que s'hi van afegint nous mapes o noves versions a mida que són disponibles. A l'àrea de descàrrega s'hi aniran afegint alguns productes, com ara el Mapa de la Vegetació Potencial de Catalunya a escala 1:250.000, nous fulls del Mapa de Vegetació de Catalunya a escala 1:50.000, la cartografia dels Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC) de Catalunya a escala 1:50.000, entre altres. D'altra banda, està previst que en el futur els mapes de vegetació també siguin consultables en el visor, reservat fins ara a la cartografia dels hàbitats.

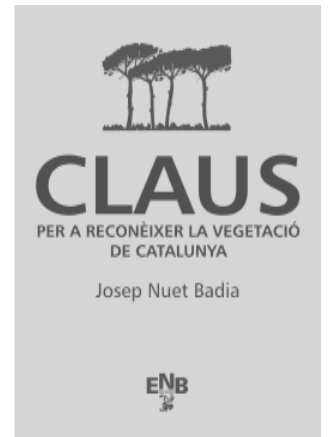
Des del grup de recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació esperem que aquest servei sigui d'interès pels usuaris de cartografia interessats o implicats en l'estudi i la gestió del medi natural, i agraiem que ens feu tota mena de suggeriments sobre les facilitats que ofereix el portal, a través de l'adreça aferrrecodina@ub.edu. ■

Cartografia dels hàbitats de Catalunya 1:50.000
Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació - Universitat de Barcelona

Habitats CORINE (CHC50)

Rec	Àrea (m ²)	Perímetre (m)	ID Polígon	LLH1	REC1	LLH2	REC2	LLH3	REC3
1	465748,247836628	3689,32529237965	16551	45f	7	31g	3		0

Selecció amb un punt o amb un rectangle

Claus per a reconèixer la vegetació de Catalunya,
JOSEP NUET BADIA.

Aquest és el llibre de claus per a determinar les principals unitats vegetals de Catalunya, incloent-hi la Franja de Ponent i la Catalunya del Nord, seguint el mètode fitosociològic sigmatista. Ha estat escrit com una guia senzilla i entenedora per a estudiar la vegetació.

Conté, a més de les claus dicotòmiques fins a la categoria d'aliança fitosociològica, un esbós de la vegetació de Catalunya, un extens i detallat glossari, mapes generals de vegetació, esquemes de les principals formacions i uns complets índexs de les unitats de vegetació i de les plantes característiques de totes les unitats.

ISBN: 978-84-613-7305-5

15x21 cm, 300 pàgines.
Preu: 20 • + 4 % IVA i tramesa. Impres sota comanda a Bubok i s'adquireix per Internet a: <http://www.bubok.com/libros/20717/Claus-per-a-reconocer-la-vegetacio-de-Catalunya>.

Legislació

ACORD GOV/4/2010, de 12 de gener, pel qual s'aprova definitivament el Pla territorial parcial del Camp de Tarragona. DOGC núm. 5559 del 3 de febrer de 2010. ■

El Butlletí de l'IEC

Institut d'Estudis Catalans té un butlletí corporatiu de periodicitat mensual que es pot consultar *On line*.

Si hi esteu interessats, podeu donar-vos d'alta a través de l'adreça: <http://www.iec.cat/altabutlleti.asp>.

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN
Institut Català
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Sessions científiques

Dijous 18 de març de 2010, a les 7 de la tarda, a la Sala Segimon Serrallonga, Masia de la Torre dels Frares, Campus de la Universitat de Vic. (C. Perot Rocaguinarda, 17. 08500 Vic. **Avaluació i gestió del paisatge: Eines vigents**, a càrrec d'ALBERT ALBERTÍ, geògraf.

Dijous 15 d'abril de 2010, a les 7 de la tarda, a La Porta del Delta, Oficina d'Informació i Promoció del Delta del Llobregat, el Prat de Llobregat. (Av. Verge de Montserrat, 77; el Prat de Llobregat. **Les invasions biològiques al delta del Llobregat: diagnosi i propostes de gestió**, a càrrec de JARA ANDREU (CREAF, UAB).

Dijous 13 de maig de 2010, a les 12 del migdia, al Campus de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària, Universitat de Lleida. **Programes de conservació i gestió d'ètnies i biodiversitat**, a càrrec d'HÉCTOR CARDOZO, vicepresident de la «Fundació La Salle - Ciències Naturals» de Veneçuela.

Cursos naturalistes

17 i 18 d'abril de 2010. Vic. **Eines pel seguiment i avaluació dels acords de custòdia del territori**, a càrrec de l'Equip Tècnic de la Xarxa de Custòdia del Territori. **Informació i preinscripció:** Montse Camps, Xarxa de Custòdia del Territori. Carrer de la Sagrada Família, 7; 08500 Vic; De dilluns a dijous, de 9 a 14 h i de 15 a 18 h; divendres, de 9 a 15 h. Demaneu per Montse Camps. Tel. 93 886 61 35; a/e: mcamps@custodiaterritori.org.

15 i 16 de maig de 2010. Garrotxa. **Metodologies de prospecció d'invertebrats terrestres i dulciaquícules**, a càrrec d'EDUARDO MATEOS, Dept. de Biologia Animal. Facultat de Biologia, UB.

Informació i preinscripció: Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Can Jordà; 17811 Santa Pau (la Garrotxa). De dilluns a divendres, de 9 a 14 h. Demaneu per Eva Calm. Tel.: 972 264 666; fax: 972 265 567; a/e: eva.calm@gencat.cat.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades. Programa per al curs 2009-2010

20 de març de 2010. La serra de Collserola.

Sortides guiades per l'Anella Verda de Manresa

Diumenge 7 de març de 2010, de 9 a 14 h. *Ruta dels fòssils del Llobregat al Cardener*. Punt de sortida a la parada d'autobusos de la plaça de la Reforma.

Diumenge 25 d'abril, de 9.00 a 14.00. *Pujada a Collbaix i visita i tast de vi al Celler del Molí*. Punt de sortida davant del pavelló Nou Congost.

Recorreguts geològics per Catalunya

13 de març de 2010. Salines de Cambrils (Solsonès)

27 de març de 2010. Museu de les mines de carbó de Cercs (Berguedà) i observació de petjades de dinosaure fossilitzades.

Delegació d'Osona - Grup de Naturaliste d'Osona

Divendres 9 d'abril de 2010, a les set de la tarda, a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, UB, tindrà lloc l'acte de presentació del llibre *Rapinyaires nocturns de Catalunya*.

En el mateix acte, tindrà lloc la conferència *Pasado, presente y futuro de las rapaces nocturnas*, a càrrec d'IGNIGO ZUBEROGOITIA.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

Divendres 12 de març de 2010, a les 19 h, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. *La nova entomologia: la fotografia*, a càrrec de JOSÉ MANUEL SESMA.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Artola, Jordi Badia, Efram Batriu, Roger Eritja, Alberto Fernández-Gil, Josep Germain, Pere Luque, Xavier Oliver, Clara Racionero i Florenci Vallès.